

Kamil Nedvědický o své práci říká: Jedeme na tygroví

8.4.2024 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Je odborníkem na řešení problematiky právních dějin a ústavně právní historie. Má řadu zkušeností při řešení rozsáhlé problematiky azylu a migrace, ale také trestní politiky, vězeňství, probace a mediace.

Na pražské právnické fakultě absolvoval magisterská studia i rigorózní řízení. Na Policejní akademii v Praze se v doktorském studiu zabývá problematikou bezpečnostně-právní. Má na svém kontě více než 200 přednášek, je autorem desítek studií a spoluautorem řady publikací a často bývá citován, a to nejenom jinými autory, ale například i Ústavním soudem ČR. Dříve než se ujal funkce 1. náměstka ředitele **Ústavu pro studium totalitních režimů**, pracoval například na Ministerstvu vnitra ČR a později na Ministerstvu spravedlnosti ČR. **Kamil Nedvědický**. Respektovaný právní historik a v Ústavu pro studium totalitních režimů jeden z klíčových manažerů ve vysoké pozici.

Jak promítá své znalosti historie práva do současné praxe, jak nahlíží na současný stav vězeňství a zda v rámci paměťové instituce lze tento typ znalosti vytěžit či jaké to je „narovnávat důchody“? Na to jsme se zeptali v profilovém rozhovoru měsíce dubna.

Jste právníkem, právním historikem a současně manažerem. Nesnadná úloha ...

Skutečně nesnadná. Respektuji mravenčí práci badatelů, archivní výzkum velice dobře znám a vím, že to není jednoduchá záležitost. Na druhou stranu jsem v roli, kdy je mým úkolem dohlížet na spoustu věcí, a především na řádný chod organizace. Jsme státní instituce a plníme povinnosti jako ministerstva a jiné ústřední státní úřady a přitom nesmí „lavina byrokracie“ zavalit vše, neboť je jen nástrojem dosažení kvalitních výsledků, ne cílem. Cílem je výzkum, bádání a objevování v oblastech, kde je rozsáhlá materie a kritická analýza pramenů může přispět k poznání zákonitostí totalitních režimů a jejich fungování, objevit pravdě co možná nejbližší osudy jednotlivců či skupin, odpůrců i aktivních udržovatelů systému. A především příběhy, neboť právě prostřednictvím konkrétních příběhů se dají pochopit mnohdy nesnadné události nejnovějších dějin. Ale v každodenním provozu uvnitř i navenek ve státě zřízené paměťové instituci vše musí fungovat jako hodiny.

Proč právě proto přirovnání?

Protože každá státní instituce, paměťových nevyjímaje, má svá pevná pravidla navzdory faktu, že v dějinách hodina sem – či hodina tam – zdánlivě nehraje roli. V řízení chodu institucí však ano, a především v těch, které se zabývají dějinami, jejichž dopad na naši současnost je přímo masivní a u nichž je důležitá i role obecně edukativní a „bezpečnostní“ – bránící v zneužití historie jako zbraně hybridní války.

Jako právní historik se specializujete na Dějiny státu a práva ...

Ano, ale nejen to. Historie státních mechanismů, právních předpisů, jejich tvorby a aplikace, je pro mě velmi zajímavá, především pro zásadní dopady na v podstatě každého jedince. Kromě toho se aktivně badatelsky věnuji oblasti azylu a migrace, v níž mě dlouhá léta fascinuje jak pozitivní, tak i negativní stránka tohoto jevu a výrazné dopady do sféry lidských práv na jedné straně a bezpečnosti společnosti na straně druhé. A právě ten vztah mezi právy člověka a občana a nutností zajistit pocit bezpečí a stability je tím, co se dá zkoumat do velké hloubky a nacházet řešení, která jsou nejenom

teoretická, ale použitelná rovněž v aplikační praxi.

Spolupracoval jste či organizoval řadu zajímavých konferencí. Které si vy osobně pro její dosah ceníte nejvíce?

Je jich celá řada. Kdybych měl vypíchnout jen dvě, tak velkou radost mám z již dvou zásadních konferencí vpravdě světového významu – Ruská hybridní válka proti demokratickému světu – výzva pro evropskou paměťovou politiku v roce 2022 a RUSKÝ IMPERIALISMUS 1939/45–2023 Mezinárodní konference o kořenech ruské agrese (nejen) vůči Ukrajině, jsou akce, které se, za účasti mnoha osob všech generací zabývaly minulostí, která je ale stále žhavou současností. Co bych ale zmínil jako jakousi „srdcovku“ jsou konference, které ÚSTR pořádá s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích a Státním oblastním archivem Třeboň, okresním archivem v Českých Budějovicích. Od roku 2013 jsem na těchto konferencích nechyběl a, kromě jednoho roku, kdy mi pracovní povinnosti neumožnily plnohodnotnou účast, vždy jako aktivní přednášející. Jsem rád, že letos v květnu budeme pořádat další konferenci v Českých Budějovicích, tentokrát na důležité a palčivé téma: „Československo v letech 1945–1948“.

Československo v letech 1945–1948... Bádání přineslo nové poznatky.

Ano, máme spoustu nových objevů, zjištění a souvislostí a rádi bychom je prezentovali odborné i široké veřejnosti. Bez znalosti tohoto v evropském kontextu unikátního období je dosti těžké pochopit léta následující.

V úvodu zaznělo, že jste také odborníkem na vězeňství, probaci a mediaci. Lze tyto schopnosti využít z pozice manažera také dnes?

Určitě, zvláště v pracovních vztazích si připadám jako mediátor neustále...Naštěstí mám kolem sebe kolegy, s nimiž se mediální praktiky víceméně daří.

A když se nedaří?

Musí se dařit, negativní varianty neexistují. Ačkoli máte pravdu, znám pár jedinců, které bych občas také nejraději někam zavřel, ale to už jsme se z mediací dostali do problematiky vězeňství.

Vtipné a současně nahrává další otázce: V jakém stavu je podle vás současné vězeňství?

To je na dlouhou debatu a panuje shoda, že stále nikoliv v ideálním. Přežívání komunistického přístupu k vězeňství je obzvláště v myslích řady osob stále realitou, i když skutečně fungující vězeňství je o nápravě a odklonu od páchání kriminální činnosti a nikoliv o vytváření nových recidivistů. I v současném vězeňství je nezbytné znát jeho historii, jinak se moderní a fungující vězeňský systém vytvořit nedá.

Aktuální téma: Role ÚSTR v procesu narovnávání důchodů.

Role zásadní a badatelsky nesnadná.

Konkrétně?

Vybádat v archivech konkrétní jména a funkce a podložit dokumenty skutečnou dobu, kdy byly ve funkcích, o nichž hovoří zákon.

Kolik času může takové ověření zabrat?

Platí úměra: čím nižší pozice, tím složitější výzkum.

Pokud byste měl uplynulé tři měsíce shrnout třemi slovy, jaká byste volil?

Použiji své oblíbené – „jedeme na tygrovi“.

... děkuji Vám za rozhovor a zkratka - ať se ta jízda daří!

Připravila PETRA JUNGWIRTHOVÁ

<https://www.ustrcr.cz/kamil-nedvedicky-o-sve-praci-rika-jedeme-na-tygrovi>